

BLENDOW

LEXNOVA

LEXNOVA NYHETER

Ryanairs nya processvillkor oskäligt

Publicerad

20 APR 2022

Göteborgs tingsrätt anser i ett principiellt avgörande att Ryanairs förändrade avtalsvillkor som anger att resenärer som anlitar ombud i krav om ersättning för försenad flygning ska väcka talan vid irländsk domstol är oskäliga. Enligt domstolen framstår förändringen som ”svårbegriplig utifrån ett konsumentskyddsperspektiv”.

Kärandena utgörs av två resenärer som flög med Ryanair mellan Göteborg och Malaga den 2 oktober 2019. Kärandena har gjort gällande att flighten blivit mer än tre timmar försenad varför de har rätt till kompensation i enlighet med den så kallade flygförordningen. Ryanair har invänt att Göteborgs tingsrätt inte är behörig att pröva tvisten. Tingsrätten har därför tagit ställning till frågan om rättegångshinder på grund av en i parternas avtal intagen prorogationsklausul.

I det transportavtalet som ostridigt ingåtts mellan kärandena och Ryanair har hänvisats till Ryanairs allmänna villkor. Det är två klausuler som är av särskilt intresse för prövningen av frågan om rättegångshinder. Villkoren, som är gällande från den 20 maj 2019, har utformats, så som Göteborgs tingsrätt tolkar det, på så sätt att irländsk domstol har exklusiv behörighet att pröva tvist om kompensation enbart i de situationer då konsumenten inte följt ansökningsproceduren i enlighet med Ryanairs villkor. I övriga fall, det vill säga där konsumenten har följt ansökningsproceduren, har konsumenten möjlighet att välja sitt eget hemlands domstolar. Det är alltså endast konsumenter som inte följer proceduren som träffas av prorogationsklausulen, och det är en sådan situation som det ostridigt är fråga om i det här målet.

Ryanair framhåller att kärandena har vänt sig till tredje part för att rikta ersättningsanspråk mot Ryanair utan att dessförinnan ansöka om ersättning på egen hand. Kärandena har därmed agerat i strid med anspråksprocessen som föreskrivs i avtalsvillkoren. Irländsk domstol har därför exklusiv behörighet att pröva fordringsanspråket enligt artikel 25 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel förordningen).

Kärandena kontrar med att de godkände Ryanairs villkor i egenskap av konsumenter utan reell möjlighet att individuellt omförhandla villkoren till någon del. Ryanair har ensamt dikterat villkoren för parternas avtalsförhållande.

Formkravet i artikel 15.2.2. i Ryanairs villkor är oskäligt i enlighet med 36 § avtalslagen och 11 § avtalsvillkorslagen, i vilken direktivet 93/13/EEG har införlivats i svensk rätt, med beaktande av avtalets innehåll, omständigheterna vid avtalets tillkomst och omständigheterna i övrigt.

Göteborgs tingsrätt noterar att domstolen i flera avgöranden under våren 2019 bedömt att Ryanairs prorogationsklausul så som den tidigare var utformad inte var oskälig. Domstolens avgöranden har fastställts av Hovrätten för Västra Sverige. Högsta domstolen har inte meddelat prövningstillstånd.

EU-domstolen har dock den 18 november 2020 meddelat ett avgörande (C-519/19 Ryanair DAC ./ DelayFix) som gällde en äldre version av Ryanairs prorogationsklausul.

Tingsrätten anser att det genom EU-domstolens avgörande är klarlagt att den äldre versionen av Ryanairs avtalsvillkor ska anses oskäliga mot konsumenten, och att de därför inte ska tillämpas.

Frågan är om de förändringar som Ryanair gjort av de allmänna avtalsvillkoren kan anses ha infört en sådan balans till förmån för konsumenten att prorogationsklausulen ändå kan godtas. Effekten av villkoren blir att den konsument som genom ett av hen anlita ombud till Ryanair framställer krav om ersättning för försenad flygning, för det fall begäran avslås av Ryanair hänvisas till att väcka talan vid irländsk domstol, medan den konsument som först i eget namn vänt sig till Ryanair med krav på ersättning är oförhindrad att efter ett avslag sedan väcka talan vid en domstol i hemlandet.

”Tingsrätten anser att skillnaden i behandling av den konsument som själv vänt sig till Ryanair och den som valt att ställa ombud för sig i kravprocessen framstår som svårbegriplig utifrån ett konsumentskyddsperspektiv”.

Det framgår, säger rätten vidare, av Ryanairs egen argumentation i frågan att villkoren införts med det uttalade syftet att försvåra för, och i någon mån bestraffa, den konsument som innan krav på ersättning framställs vänder sig till ett professionellt ombud. Ryanairs argumentation ger också intrycket av att valet av irländsk domstol för det fall en konsument låter sig företrädas av ett professionellt ombud, i någon mån motiveras av att det enligt irländsk rätt inte skulle vara tillåtet med ett sådant ombudsavtal, och syftet är därför återigen att förhindra konsumenter att anlita den typen av ombud.

Domstolen fortsätter: ”Villkoren har alltså inte uppställts i syfte att underlätta för konsumenten, utan för att försvåra för denna att anlita den typ av ombud som det nu är fråga om. Ryanair har fört en argumentation som tar sikte på att det är mer förmånligt för konsumenten att själv föra sin talan, bl.a. för att konsumenten slipper betala det anlitate ombudet del av ersättningen. Det kan då anmärkas att det är en grundläggande princip i svensk rätt att man har rätt att ställa ombud för sig (jämför t.ex. 12 kap 1 § rättegångsbalken och 18 kap 2 § handelsbalken)”.

Ryanairs argumentation tar sikte på att bolaget anser det ofördelaktigt för konsumenten att anlita ombud. Tingsrätten konstaterar i den delen att det är ett val som måste anses tillkomma konsumenten, som av många olika skäl kan föredra detta. Beslutet om vilken ersättning konsumenten är villig att betala ombudet, och en värdering av risken i att anlita ombud måste också tillkomma konsumenten, och inte en näringsidkare som konsumenten anlita för utförande av en tjänst.

Sammantaget innebär detta att den förändring som gjorts i Ryanairs villkor inte förändrar oskäligheten i

det intagna avtalsvillkoret till konsumentens fördel så att det av det anledning ska bedömas som skäligt. I enlighet med EU-domstolens uttalanden ska tingsrätten därför underlåta att tillämpa villkoret, vilket innebär att Göteborgs tingsrätt i enlighet med annars gällande regler är behörig att pröva tvisten.

Mikael Kindbom

Instans: Tingsrätterna

Rättsområden: [Konsumenträtt](#), [Sjö- och transporträtt](#), [Fri rörlighet](#), [Köprätt](#), [Avtalsrätt](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter